

Adroddiad i'r	Pwyllgor Craffu Perfformiad
Dyddiad y cyfarfod	28 Medi 2023
Aelod / Swyddog Arweiniol	Gill German / Geraint Davies
Pennaeth Gwasanaeth	Geraint Davies
Awdur yr Adroddiad	James Brown, Jacqueline Chan, Mair Herbert, Ruth Thackray
Teitl	Adroddiad Arolygu Ysgol Gatholig Crist Y Gair (y wybodaeth ddiweddaraf)

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Cyflwyno adroddiad ar y gefnogaeth a ddarparwyd i'r ysgol a'r cynnydd a wnaed ers adroddiad craidd Estyn ym Mai 2022.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. I gyflwyno'r wybodaeth ddiweddaraf am Ysgol Gatholig Crist Y Gair ers yr adroddiad diwethaf a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2023 ynghylch y gwaith a wnaed i wella safonau. Mae'r wybodaeth gefndir a gyflwynwyd yn yr adroddiad ym mis Ionawr 2023 yn parhau i fod yn berthnasol, ond ni chaiff ei hailadrodd yn y diweddariad hwn.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Gwahoddir y Pwyllgor Craffu Perfformiad i drafod manylion yr adroddiad a nodi unrhyw agweddau y maent yn credu sydd angen eglurhad pellach.

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Agorwyd Ysgol Gatholig Crist Y Gair ym mis Medi 2019 a chafodd yr ysgol ei harolygu gan Estyn ym mis Mai 2022. Cyhoeddwyd yr adroddiad ar 20 Gorffennaf 2022 ac fe nododd Estyn bum argymhelliad.

- 4.2. Yn unol â'r Ddeddf Addysg 2005, rhoddwyd yr ysgol dan Fesurau Arbennig gan Estyn. Fe wnaeth yr awdurdod lleol hefyd ddefnyddio ei bwerau ymyrryd statudol yn unol â darpariaethau'r [Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion \(Cymru\) 2013](#) a'r ddogfen [Ysgolion sy'n achosi pryder: Canllawiau Statudol i Ysgolion ac Awdurdodau Lleol](#) gan Lywodraeth Cymru i'w gwneud yn ofynnol i'r ysgol geisio cyngor neu gydweithio ac i benodi llywodraethwyr ychwanegol.
- 4.3. Mae'r pennaeth dros dro, Mrs Bernadette Thomas, yn parhau i arwain yr ysgol eleni a darperir arbenigedd uwchradd gan y Pennaeth Cyswllt, Mrs Claire Armitstead (Pennaeth Ysgol Uwchradd y Rhyl).
- 4.4. Mae cynllun cefnogi cynhwysfawr mewn lle wedi'i gytuno gan yr ysgol, yr awdurdod lleol, GwE a'r Esgobaeth. Mae'r gefnogaeth hefyd yn cael ei darparu mewn modd deinamig er mwyn ymateb i'r anghenion sy'n dod i'r amlwg yn yr ysgol. O dan yr arweinyddiaeth bresennol, mae'r ysgol yn cydweithio gyda phartneriaid ar rai agweddau ar y gefnogaeth sydd ar gael. Fodd bynnag, er bod rhai agweddau ar y gefnogaeth yn cael eu derbyn, mae agweddau eraill a allai fod yn effeithiol ym marn yr ALI a/neu GwE, yn parhau i fod yn destun trafodaeth gyda'r ysgol.
- 4.5. Ers yr arolwg craidd, mae Estyn wedi cynnal dau ymweliad monitro gyda'r ysgol, un yn ystod wythnos olaf tymor y Pasg ac un yn ystod yr wythnos olaf ond un yn nhymor yr Haf. Mae Estyn wedi canolbwyntio ar ddau argymhelliad ym mhob ymweliad.
- 4.6. **Argymhelliad 1: Cryfhau trefniadau diogelu a mynd i'r afael â'r pryderon a nodwyd yn ystod yr arolwg.** Yn ystod yr ymweliad monitro yn nhymor y Pasg, fe nododd Estyn fod cynnydd gwirioneddol wedi cael ei wneud mewn perthynas â'r argymhelliad hwn ac fe nododd yn ystod yr ymweliad yn nhymor yr Haf fod yr ysgol wedi cynnal y ffocws a'r cywirdeb o ran cadw dysgwyr yn ddiogel. Mae'r ysgol yn glir ynghylch y meysydd y dylid parhau i'w datblygu, yn cynnwys y defnydd strategol o ddata i fonitro presenoldeb, ac mae rhaglen gefnogi i wella ymddygiad. Mae aelod gwahanol o staff yn awr yn arwain yr argymhelliad hwn ac mae'r ALI yn darparu arweiniad a chefnogaeth ychwanegol. Mae pob partner yn cydnabod yr angen i gefnogi ymddygiad; mae cefnogaeth ar gael i'r ysgol gan Wasanaeth Cefnogi Ymddygiad yr ALI, ac mae'r flaenoriaeth hon yn gysylltiedig ag ansawdd addysgu a dysgu (Argymhelliad 3).

- 4.7. **Argymhelliad 2: Gwella arweinyddiaeth ar bob lefel, gan gynnwys gallu arweinwyr i werthuso ansawdd yr addysgu a'r dysgu.** Nid yw hyn wedi cael ei fonitro gan Estyn eto, fodd bynnag, mae gwaith sylweddol wedi cael ei wneud yn y maes hwn. Ers yr arolwg craidd, mae newidiadau wedi cael eu gwneud o ran Cadeirydd y Llywodraethwyr, penodi Pennaeth dros dro a chefnogaeth Pennaeth Cyswllt, dirprwy dros dro a rolau eraill yn arwain ar agweddau o'r argymhellion. Mae'r Pennaeth Cyswllt wedi cefnogi rhai arweinwyr canol ac uwch i ddatblygu agweddau ar eu rolau. Mae cyfrifoldebau wedi cael eu hail-drefnu'n ddiweddar oherwydd bod staff newydd mewn rolau.
- 4.8 **Argymhelliad 3: Gwella ansawdd addysgu fel bod disgyblion o bob oed a gallu yn gwneud cynnydd cryf.** Mae adroddiadau monitro Estyn ac adroddiadau monitro GwE yn nodi'r angen am gynyddu cyflymdra o ran gwella addysgu a dysgu. Mae'r ysgol yn parhau i gael cynnig cefnogaeth i fynd i'r afael â gwendidau o ran cynllunio, cyflawni ac asesu, sydd angen cael blaenoriaeth ym marn partneriaid cefnogi. Mae cefnogaeth ynglŷn â deall rôl yr oedolyn yn yr ystafell ddosbarth, datblygu cwestiynu a deall addysgeg wedi cael ei darparu a gellir gweld yr effaith gychwynnol yn ymgysylltiad yr athrawon â'r hyfforddiant. Mae cefnogaeth ddilynol yn angenrheidiol i sefydlu arferion gwell. Mae gweithgor o staff yr ysgol wedi datblygu cyfres o ddisgwyliadau clir i athrawon a disgyblion, sydd yn helpu i ddarparu strwythur a ffocws yn ystod gwersi.
- 4.9 **Argymhelliad 4: Sicrhau bod y cwricwlwm yn cynnig profiadau dysgu eang, cytbwys a pherthnasol i ddisgyblion o bob oed.** Bu i'r ysgol a phartneriaid cefnogi gynnal adolygiad cyflym ac addasiad i gwricwlwm Blwyddyn 11 yn nhymor y Nadolig 2022 er mwyn mynd i'r afael â'r pryderon a nodwyd gan bartneriaid cefnogi a swyddogion ALI. Roedd effaith yr addasiadau hyn ar Flwyddyn 11 yn cynnwys darparu cwricwlwm mwy addas ac uchelgeisiol i ddiwallu anghenion y dysgwyr hyn, o fis Ionawr 2023. Cafodd yr argymhelliad hwn ei fonitro gan Estyn yn ystod tymor yr haf 2023. Fe wnaeth Estyn gydnabod y gwelliant i'r cwricwlwm ac ail-bwysleisio'r pryderon ynghylch y cynnig cwricwlwm yr oedd y cohort hwn wedi'i gael yn flaenorol a'i effaith ar y dysgwyr. Gyda chefnogaeth, mae'r ysgol wedi ail-lunio cynnig y cwricwlwm ar gyfer 2023-24 ar gyfer yr ysgol uwch, sy'n dyrannu mwy o amser yn y cwricwlwm ar gyfer ystod o bynciau, mwy o ddewis i ddisgyblion ym Mlwyddyn 9 a llai o athrawon nad ydynt yn arbenigwyr ar draws pob grŵp blwyddyn. Mae gweithgareddau

monitro GwE, ac Estyn hefyd wedi nodi pryderon ynglŷn â'r cwricwlwm yn yr ysgol iau ac mae cefnogaeth briodol yn cael ei chynnig i fynd i'r afael â hyn.

- 4.10 **Argymhelliad 5: Cryfhau darpariaeth i ddatblygu medrau disgyblion yn gynyddol.** Fel rhan o'r cynllun cefnogi, mae'r ysgol yn derbyn cefnogaeth ychwanegol i ddatblygu sgiliau disgyblion ac yn ddiweddar mae'r gefnogaeth hon wedi canolbwyntio ar llythrennedd a'r Gymraeg. Bydd yr argymhelliad hwn yn cael blaenoriaeth yng ngwaith gwella'r ysgol yn 2023-24, ac mae'r ysgol wedi penodi staff i arwain ar welliannau i llythrennedd a rhifedd yn benodol. Bydd cefnogaeth gyda datblygiad llythrennedd, rhifedd a'r Gymraeg yn parhau i gael ei chynnig gan bartneriaid gwella.

5 Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at Gynllun Corfforaethol 2022 i 2027: Y Sir Ddinbych a Garem?

- 5.1 Mae'r gwaith sydd wedi cael ei wneud yn Ysgol Gatholig Crist Y Gair yn cyfrannu at sawl thema yn y Cynllun Corfforaethol, ond yn benodol at thema 4, Sir Ddinbych sy'n dysgu a thyfu. Fodd bynnag, bydd y gwelliannau ar gyfer y disgyblion yn Ysgol Crist Y Gair hefyd yn cyfrannu at Sir Ddinbych fwy ffyniannus, Sir Ddinbych iachach, hapusach a gofalus a Sir Ddinbych â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu.

6 Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Mae unrhyw gostau ychwanegol i gefnogi'r ysgol yn cael eu talu o gyllidebau presennol.

7 Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

- 7.1 Nid oes angen gwneud penderfyniad na chynnig ar gyfer newid ac felly nid oes angen Asesiad o Effaith ar Les.

8 Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

- 8.1 Mae'r adroddiad Craffu hwn yn ddiweddariad i'r adroddiad a gyflwynwyd i'r Aelodau ym mis Ionawr 2023. Mae'r ysgol yn rhan o Weithgor Amlasiantaeth sy'n cael ei fynychu gan yr ysgol a Chadeirydd y Llywodraethwyr, swyddogion

yr awdurdod lleol, swyddogion GwE, Aelod Arweiniol, Esgobaeth Wrecsam, Estyn a Llywodraeth Cymru.

9 Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1 Daw'r cyllid i gefnogi'r gwelliannau yn Ysgol Gatholig Crist Y Gair o gyllidebau presennol.

10 Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Diffinnir ysgol sy'n cael ei gosod dan Fesurau Arbennig fel a ganlyn:

“...ysgol nad yw'n rhoi safon dderbyniol o addysg i'w disgyblion ac nid yw'r unigolion sy'n gyfrifol am arwain, rheoli neu lywodraethu'r ysgol yn dangos y gallu i sicrhau'r gwelliant angenrheidiol yn yr ysgol.”

Dyma'r brif risg ac mae'r Cynllun Gweithredu Ôl Arolwg a'r cynllun cefnogi a gytunwyd yn mynd i'r afael â'r diffygion.

11 Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1 Mae'r [Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion \(Cymru\) 2013](#) a'r ddogfen [Ysgolion sy'n achosi pryder: canllawiau statudol i ysgolion ac awdurdodau lleol](#) gan Lywodraeth Cymru yn darparu'r gofyniad deddfwriaethol i awdurdodau lleol ymateb i Arolwg Estyn o Ysgol Crist Y Gair 2022.

11.2 Adran 21 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 ac Adran 7.4.2 o Gyfansoddiad y Cyngor.